

PASTORÁCIA RÓMOV NA SLOVENSKU

CCIT
Prešov 2025

2

◆ Počet
Rómov

Zdroj: suvada.sk

3 Prognózy rómskeho obyvateľstva

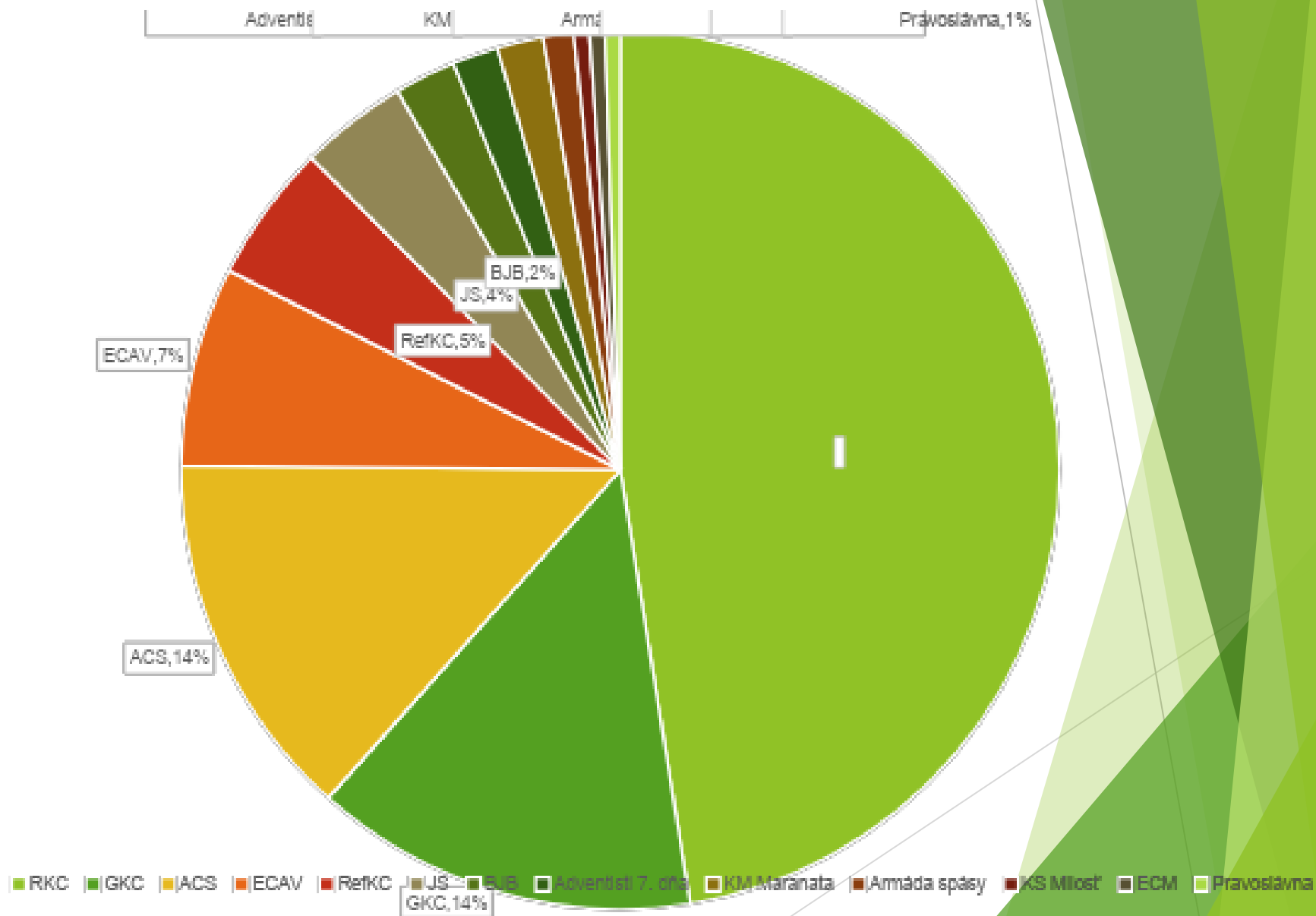
► Rok		Prirodzený prírastok	Index starnutia	Priemerný vek
► 2002	384 786	5 837	5,05	24,43
► 2005	403 047	6 215	6,27	25,61
► 2010	436 196	6 896	8,19	27,25
► 2015	471 150	6 896	10,83	28,62
► 2018	491 001	6 455	13,18	29,43
► 2019	497 256	6 255	14,04	29,71
► 2020	503 303	6 047	14,83	29,99
► 2025	530 269	4 997	20,01	31,45

4 **SIRONA 2010: Boh medzi bariérami.**

Sociálna inklúzia Rómov náboženskou cestou

- Obnova života Rómov založená na zmene zmýšľania má konkrétne pozitívne dôsledky v ich osobnom živote a v spoločnosti tejto minority, ale aj v majoritnej spoločnosti po stránke kultúrnej, vzdelanostnej, sociálnej/vzťahovej a ekonomickej.
- Pod vplyvom náboženskej formácie dochádza k ochote prevziať zodpovednosť za svoje konanie, prevziať zodpovednosť za svoju rodinu, uplatniť sa nielen v miestnej rómskej komunite, ale aj na trhu práce.

Cirkvi pracujúce s rómskou komunitou

- Vylúčenie Rómov majoritnou spoločnosťou sa často reprodukuje aj v Cirkvi.
- Rómska osada vo farnosti je často „zem nikoho“, aj pre miestneho duchovného správcu.
- Fyzické oddelenie sa odráža aj v duchovnej rovine.

- Človek v pastorácii môže byť braný skôr len ako sociálny pracovník. Dáva peniaze, sociálne pomáha, platí výlety. A keď niečo neurobí podľa predstáv, mnohí mu hneď nadávajú. Je veľké riziko, že pastoračne sa navonok robí veľa, ale efekt je malý
- Nepochopenie zo strany majoritnej spoločnosti: to čo často zažívajú sami Rómovia, zažívajú aj tí, čo s Rómami pracujú. Sú ponechaní sami na seba, aj čo sa týka materiálnej a finančnej pomoci. Nejaké tie stretnutia občas, kde sa im možno poďakuje, nezmenia to, že aj tak sa cítia ako na nejakom mieste, že je to ostrov a oni sú tam ako Robinson Crusoe

8

DUCHOVNÝ SVET

- ❑ Ich prežívanie viery je odlišné od majoritnej spoločnosti. Viera v duchov, v rôzne znamenia, vo význam snov, ako aj osobné prežívanie viery skôr doma než v kostole, to všetko vplýva na ich nazeranie na majoritnú spoločnosť, ktorá je pre nich vo viere racionálna a so studeným srdcom. Nechápu často ako môže niekto žiť vieru a pritom ju vlastne nežiť s horiacim srdcom.
- ❑ Mnohí Rómovia žijú s Bibliou a sviatostným životom. Špecifikom Slovenska je veľa kňazských a rehoľných povolaní z Rómov a je to kvôli tomu, že cítia Boha blízko seba a potrebujú ho.

- ❑ Rómovia majú problém so sobášením sa v kostole. Často sa deje to, že mladí Rómovia chodia do kostola a potom sa na čas stratia. Začnú spolu žiť, majú deti. Zoberú sa buď len tak po *rómsky*, alebo formálne na úrade. Možno po rokoch sa zoberú v kostole a potom zasa začnú chodiť na omše.
- ❑ Naopak krsty a prvé sv. prijímanie veľmi žiadajú. Niekedy je to taký miestny zápas. Na zápästí dieťaťa pri krste uviažu červenú stužku, ako magický ochranný prvok pred urieknutím a potom krst je taká otázka: „Je to pre nich magický úkon?“ V každom prípade sa dá urobiť náuka a porozprávať sa s nimi o tom. Prvé sv. prijímanie, to áno, krásne šaty, všetko pekne nachystané. Keďže príprava trvá rok, dá sa tu urobiť veľa vecí. Dobré deti pripraviť na spoveď, stretnúť sa s rodičmi a podobne. V tomto je veľa možností.

- ❑ Rómovia často chcú vysvätiť dom, pozvú kňaza napr. pomodliť sa, či len tak na návštevu. Je to niekedy o vysvetľovaní, či nie je väčšou ochranou to, keď sa človek vyspovedá a žije s Bohom, ako liatie svätenej vody, ktorá ochráni dom, ale tieto návštevy môžu priniesť veľa dobra.
- ❑ Spoločný spev, mnohé púte, pochody so sochami Panny Márie, či s Oltárnou sviatosťou, sú to všetko veci, ktoré sú výborné na pastoračiu

11 Komunity s rozvinutou pastoraáciou

- Spišská diecéza: Lomnička, Krížová Ves, Važec, Rakúsy, Veľká Lomnica, Podsadok, Letanovce, Spišské Podhradie
- Košická arcidiecéza: Bardejov-Poštárka, Zborov, Košice-Luník IX, Jarovnice, Hanušovce nad Topľou, Pečovská Nová Ves
- Bratislavská arcidiecéza: Plavecký Štvrtok
- Nitrianska diecéza: Nitra-Orechov dvor
- Rožňavská diecéza: Uzovská Panica

12 Tri zásady misijného pôsobenia medzi Rómami

- *Byť s ľuďmi* - kde je Cirkev málo prítomná, prinášať im nádej. Byť Cirkvou otvorenou.
- *Dialóg* – styčnými bodmi pre dialóg s kresťanstvom je rómska kultúra a tradičná rómska rodina.
- *Inkulturácia* – prinášať evanjelium do miestnej kultúry a vnášať miestnu kultúru do života Cirkvi. Z tohto procesu vyrastie nová kultúra, v ktorej sa zakorenia hodnoty kresťanstva.

- ❑ Pomáhať Rómom nájsť cestu z geta.

(Geto chápeme nielen ako ohraničenú osadu, ale aj všetky bariéry, ktoré týchto ľudí udržiavajú v nevedomosti a izolácii).

- ❑ Všetko čo podnikáme, je záležitosťou straty a nie zisku.

14 Misijné ciele v rómskych lokalitách

- Pomáhať k praktickému prežívaniu viery;
- Viest' k rastu zodpovednosti rodičov za ľudskú a duch. formáciu vlastných detí;
- Kultivovať obyvateľov (znížiť agresivitu, meniť mentalitu, odstrániť ľahostajnosť,...);
- Zdieľanie života – solidarita, spoluzodpovednosť, reciprocita;
- Zmysluplné využívanie voľného času;
- Zvýšenie kvalifikácie (dôraz na rozvoj ľudí a vzdelávanie);

15 **Riziká ovplyvňujúce stabilitu misie**

- Nepripravenosť personálu;
- Chaotický prísun ľudských zdrojov;
- Predsudky, negatívne skúsenosti, zranenia, vyhorenie;
- Vysoké percento migrácie a vyst'ahovalectva;
- Chýbajúca perspektíva dlhodobej udržateľnosti;
- Nedostatočná komunikácia s inými inštitúciami (škola, KC, MÚ, VÚC...);
- Finančná neistota (krátkodobé projektové provizóriá)

Piliere dlhodobej udržateľnosti rómskej misie

- Líder misie (s hlavou i srdcom, protagonista, charizmatická osobnosť);
- Tímová práca (široká spolupráca);
- Inštitucionálne zastrešenie;
- Vznik štruktúrovaného diela;
- Výchova a angažovanosť rómskych lídrov;
- *Individuálny prístup – **budovať vzťahy** – vzájomné prijatie, porozumenie - priateľstvo;*

17 Pastoračný model v troch krokoch

Ohlasovanie - Slávenie - Služba

- *Ohlasovanie* - prvým krokom je evanjelizácia. Ide o prítomnosť evanjelizačnej skupiny, ktorá búra vzájomné predsudky a vytvára priateľské vzťahy.

Evanjelizačná skupina iniciuje a mobilizuje recipročné vzťahy. Potom nasleduje školská a farská katechéza.

- *Slávenie* - druhým krokom je vysluhovanie sviatostí. Začíname s občasným vysluhovaním sviatostí a slúžením náboženských obradov v ich priestore (na Vianoce a Veľkú noc), potom raz za mesiac a po rokoch našej prítomnosti môžeme slúžiť svätú omšu, dva až trikrát do týždňa.

- *Služba* - Tretím krokom je ponuka aktivít v rómskom prostredí, ktoré otvárajú uzavretý systém (budovanie vzťahov s majoritou, ponuka nových modelov života, začlenenie Rómov do formálnych a neformálnych skupín mimo osadu).

Svet práce je dôležitý kľúč k inklúzii Rómov do spoločnosti. Viest' ich k nezištnej službe, aby sa sami stali protagonistami kresťanských hodnôt.

Bardejov - Poštárka

Pečovská Nová Ves

Sečovce

Jarovnice

Orechov Dvor

Lomnička

LUNÍK IX, KOŠICE

Kaj džas, Roma?

❓ Rómsko-slovenský katechizmus

